

אלול (17)

הקב"ה נותן לשב מחטאו כל טוב שהיה לו בשעת החטא!

השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם
דבר נפלא כותב הגאון "חתם סופר": הלא ידענו שעיקר
התשובה המעולה היא שעל ידי 'תשובת המשקל',
דהיינו כאשר יהיה האדם באותו מקום ואותם כח
וגדולה ותאוות הגוף שהיו לו בעת שחטא, ולא יחטא.
ולפי זה, יש מכשול בדרך התשובה של בני ישראל,
שהרי חטאו על ידי גדולת הארץ, כמו שנאמר (דברים לא.
כ): "כי אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותינו זבת
חלב ודבש ואכל ושבע ודשן ופנה אל אלוהים אחרים
ועבדום וניאצוני והפר את בריתי", ואם אחר כך,
בגלות, ישובו בתשובה, לכאורה לא תוכל תשובתם
להיות בשלימות, שהרי בהיותם בגלות אינם באותו מצב
שהיו בו בעת שחטאו! ואולם, בגודל חסדו יתברך, אם
אדם ממציא את עצמו לתשובה, הקב"ה נותן לו כח
ועשירות וכל טוב שהיה לו בשעת החטא, גם אם האדם
אינו ראוי מצד הדין לכל אלו, וזאת כדי להעמיד את
האדם בנסיון, האם במצב זה ישוב בתשובה מעולה.

ספר "כמוצא שלל רב, אלול ימים נוראים" דרשות חתם סופר

ויפק רצון מה'

העבודה בחודש זה היא לקשור שייכות פנימית עם
הקב"ה. לכל אדם יש תאוות ורצונות, לדעת ולהכיר את
העולם בו הוא חי. אבל הקב"ה כבר אמר: "א-ל-ש-די"
(בראשית יז. א), אני הוא שיש די באלוקותי לכל בריה
(רש"י), הקב"ה אומר לנו: באלוקותי יש די לכל בריה!
את כל הרצונות, את כל היופי, את כל החוויות
שמחפשים אפשר למצוא ב"אלוקותי". "כי מוצאי מצא
חיים, ויפק רצון מה'" (משלי ח. לה), את כל הרצונות
אפשר להפיק מה! עבודה זו, היא לא עבודה חיצונית
של מעשים, זוהי עבודה פנימית של שייכות. האדם
מגיע לנקודה בה הוא מרגיש שיש מי שנושא אותו, הוא
חי עם ה' יתברך, והכח הזה נמצא בלימוד התורה!

הסיבה שאנחנו לא חושבים כל הזמן בלימוד תורה היא
מפני שהראש תפוס גם בענינים אחרים. שמעתי מאדם
גדול פעם שאין ליליה שהוא לא חולם בלימוד התורה.
אדם שחי עם הקב"ה, כל מעייניו נתונים אך ורק
להקב"ה, וזו השייכות! בחודש זה, נתנו לנו כלים, יש
לנו סייעתא דשמיא, ועלינו להאמין שבחודש זה יש לנו
את הכח לעשות דברים שחשבנו שלא נוכל לעשותם.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "אלול ימים נוראים"

חיים ואושר בשנה שחלפה, אינם מהווים הוכחה
למחילת עוונות

אחת הסיבות לכך שאדם אינו שב בתשובה בימי חודש
אלול, אמר הגר"י לוינשטיין זצ"ל באחת משיחותיו,
היא הגישה המוטעית האומרת שכשם שבשנים עברו
נמחלו עוונותיו ללא עשיית תשובה, הוא הדין גם
השנה, גישה זו מסתמכת על העובדה, שהנה חלפה שנה
שזכה לכל טוב. וזה משמש כאסמכתא לכך שהקב"ה
מחל לו אשתקד על עוונותיו, אף על פי שלא חזר
בתשובה. לאחר העיון, יראה כל אחד שראיה זו מופרכת
היא מעיקרא, שהרי, 'טוב ה' לכל', ה' יתברך מכלכל
ומפרנס אף את החיות ואת הבהמות. כמו כן חיים עלי
אדמות גויים ורשעים גמורים, ועליהם הרי אי אפשר
לומר שמחלו להם בראש השנה וביום הכיפורים בשנים
שחלפו. אם כן באותה מידה אין לאדם שום הוכחה
שמחלו לו עוונותיו, כי יתכן שזכה כמו ששאר הברואים
זכו להם.

התקיעות של חודש אלול הכנה והכשר לתקיעות דר"ה
מה טעם אין מברכים על תקיעות שתוקעים כל חודש
אלול, והלא זו תקנת חכמים? יש לומר שהתקיעות
בחודש אלול הן רק כהכנה לראש השנה, כי תקיעות אלו
נועדו להכשיר להכין את הלב כדי שנוכל לקבל
תקיעות של ראש השנה. וכיון שהן רק כהכנה לראש
השנה אין מברכים עליהן וסומכים על ברכה של עיקר
המצוה, דהן התקיעות שבראש השנה. וכמו שכתב הר"ן
(פ"ק כתובות), שלכן לא שייך לברך על הקידושין בשעת
האירוסין כמו בכל ברכות המצוות, כיון שעדיין אינה
גמר מצוה, דאכתי מחסרא מסירה לחופה.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות ראש השנה"

הכנת הלב לתשובה אמיתית

כתוב (תהלים ק. ג): "דעו כי ה' הוא אלוקים, הוא עשנו,
ולו אנחנו", למילת "ולו" יש קרי וכתוב נכתבת באל"ף,
"ולא", אך קוראים אותה בוי"ו "ולו". אמר על כך בעל
"חידושי הרי"ם": עד כמה שאדם הוא יותר "לא", כך
הוא יותר "לו", ככל שאדם ממעט בערך עצמו, מחשיב
את עצמו כאין וכאפס ויודע שהכל מהקב"ה, כך הוא
יותר שייך עליו. והוסיף החידושי הרי"ם, שאותיות
"אלול" יוצרות יחדיו את שתי המילים הללו "לו-לא".
לאמור: עבודת ימי האלול, היא להיות "לא". זו הכנת
הלב הראויה לתשובה אמיתית, ורק אחריה זוכה האדם
להיות "לו"

ספר "ומתוך האור ימים נוראים"

סליחות

כאן מקיים הקב"ה את הבטחתו ועומד מכסא דין לכסא רחמים

א-ל ארך אפים אתה....

מן הראוי לשים לבנו בין הפעמים בסליחות שבהם אנו אומרים י"ג מידות, שבפעם הראשונה (בנוסח אשכנז) אנו אומרים: "א-ל ארך אפים", ואילו בפעמים הבאות אנו אומרים "א-ל מלך יושב על כסא רחמים", ואילו ביום הכיפורים אנו פותחים כבר בפעם ראשונה ב"א-ל מלך יושב על כסא רחמים". מה פשר השינוי? הסבר נפלא שמעתי מהגאון רבי חיים שלמה רוזנטל: בסידור רבי עמרם גאון, בתפילת יום הכיפורים, כתב לבאר את "א-ל מלך יושב על כסא רחמים", לפי שהוא יום רחמים. ולפי זה נראה להסביר את השינוי בין כל הסליחות לבין הסליחות של יום הכיפורים: שכן בגמרא (ע"ז ג:) אמר: אמר רבי יוחנן שעות שניות הקב"ה יושב ודן את העולם כולו, כיון שרואה שנתחייב העולם כליה, עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, כדי לדון את העולם ברחמים. והגמרא (ר"ה יז:) אומרת: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור, והראה לו למשה סדר התפילה, אמר לו: כל זמן שישראל חוטאים, יעשו לפני כסדר הזה (יג מידות), ואני מוחל להם. הרי למדנו מדברי הגמרא שכאשר הקב"ה שומע את כלל ישראל אומרים י"ג מידות, הוא מוחל להם. ולפי גמרא בעבודה זרה, המחילה היא מכסא רחמים, ואם כן בסדר התפילה אנו מחפשים כביכול "היכי תימצא" שהקב"ה יעבור לכסא רחמים. אבל ביום הכיפורים, שהוא יום רחמים, הקב"ה כביכול יושב כבר על כסא רחמים עוד בטרם אמרו כלל ישראל י"ג מידות, ולכן אומרים כבר בתחילה: "א-ל מלך יושב על כסא רחמים"

"ספר כמוצא שלל רב, ימים נוראים"

לך הצדקה ולנו בושת הפנים

כך יש לפרש: כי אתה ה' נותן צדקה באופן שאין בו בושח למקבל, ולכן "לך ה' הצדקה", כפשוטה, בשלמות, אבל כשאנו נותנים צדקה, המעשה אינו מושלם, כי המקבל מתבייש, ולכן "לנו בושח הפנים" **ילקוט הגרשוני**

החסרון בכך שעבדים, ולא נמלכים, משלו בנו עבדים משלו בנו פורק אין מידם

פירש החיד"א: אמרו חז"ל: כל המיצר לישראל נעשה ראש, והטעם הוא, שכיון שלב מלכים ביד ה', מחסד הבורא שהמיצר יהיה לראש וממילא יהיה לבו ביד ה', וכך לא תהיה לו בחירה כל כך. אבל בפועל, עבדים משלו בנו, ולא מלכים ושרים, ולכן "פורק אין מידם", כי לגביהם לא נאמר שלבם ביד ה'.

ספר "כמוצא שלל רב ימים נוראים"

הלכה: מוקצה: הוצאת קליפות גרעינים מפיו

קליפת גרעיני חמניות מותר לטלטלה גם בידו, כיון שהקליפה היא דבר מועט ומתבטל לפה ולכן כשמוציאה מפיו נחשב כעוסק בניקוי ולא כטלטול מוצקה. אולם אם זהו גרעין גדול יותר, יש להוציאו מפיו ללא מגע. ובמקום שיש עניין של כבוד הבריות, כגון שנמצא בחברת אנשים, מותר להוציא את הגרעין ביד.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: גם על דמעות חל לאו האזהרה: כל תשחית, אם הן לריק.

ספר "שמחלה"

חקירה: אין פודים הקודשים להאכילן לכלבים

שלושה צדדים: הפדיון לא מועיל, או שהוא מועיל אלא אסור לפדות, או שמותר לפדות אך אסור לתת לכלבים (ברכת אברהם פסחים כט, ד"ה אין פודין)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מכיר בטיב בני אדם

קודם שנתפרסם בעולם היה ה"חפץ חיים" עני מרוד שרוי בדחקות, בני העיר ביקשו לתמוך בו, אך הוא סירב לקבל כל תמיכה. מדוע אתה מסרב? שאלה אותו אמו, הלא רעבים אנו ללחם, ומדוע לא תקבל מה שבני אדם רוצים לתת? חייך ה"חפץ חיים" ואמר: מכיר אני בטיבם של בני אדם, הם רוצים לתת לי, רק משום שאני רוצה לקבל, כיון שאהיה מוכן לקבל, שוב לא ירצו לתת.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זויריה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת לויזה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

